

INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

4 ROKY POTÉ

MAKROEKONOMICKÉ
ZHODNOCENÍ

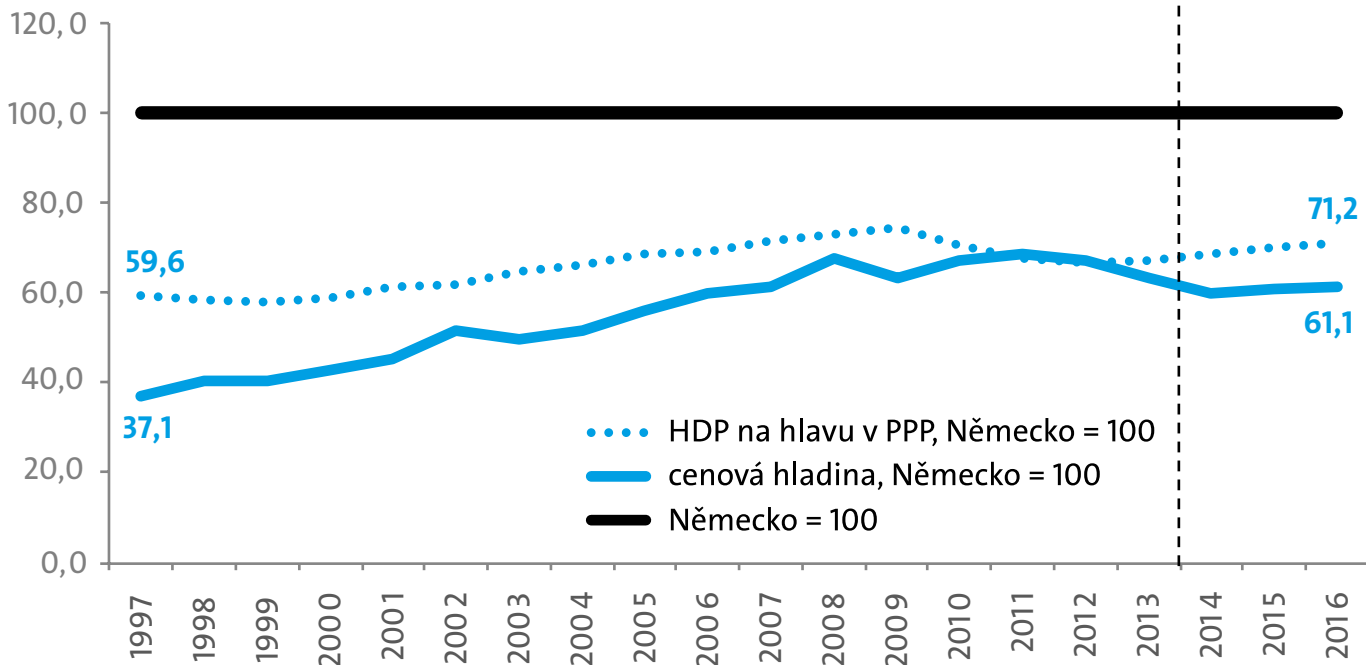
Aleš Michl
Externí poradce ministra financí
Říjen 2017

	2013/2014	Nyní
Růst HDP	2,1 %	4,50 %
Míra nezaměstnanosti	6,80 %	3,00 %
HDP na hlavu Německo = 100 %	67,4 %	71,20 %
Státní dluh v mld. Kč	1 683,3	1 613,4
Kurz CZK/EUR	27,5	26,3
Úrok na hypotéce	3,08 %	2,01 %
Dokončené byty za rok	22 108	27 224
Roční výroba aut	1 134 285	1 351 124

Zdroj dat: ČSÚ, Ministerstvo financí ČR, Bloomberg

**TEHDY
A NYNÍ**

%, Německo = 100 %

**ČESKO ZNOVU DOHÁNÍ NĚMECKO,
ZE ZPÁTEČKY ZAŘAZENA DVOJKA**

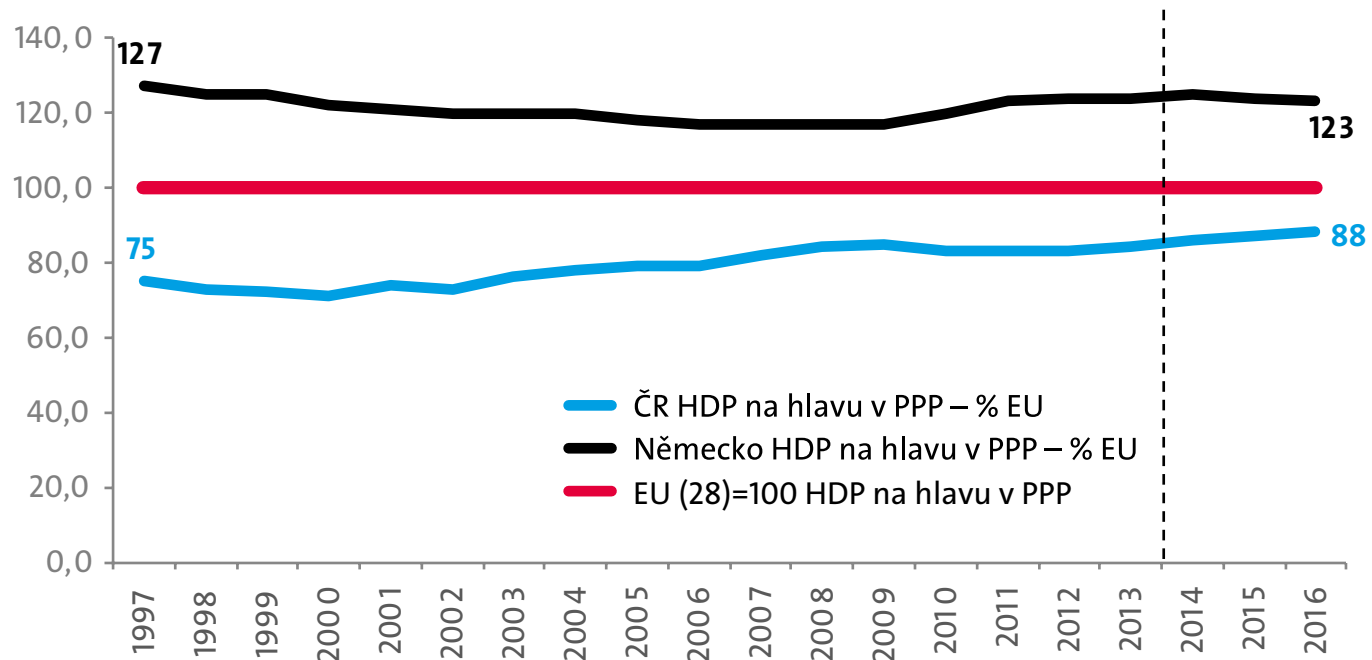
Zdroj dat: Bloomberg

	2013	Nyní
Mzda v ČR	25 035	29 346
Mzda v Německu	93 150	97 539
	Česká mzda byla 27 % německé	Česká mzda je 30 % německé

**K VĚTŠÍMU SBLÍŽENÍ MEZD BUDE
TŘEBA VSADIT NA POSILUJÍCÍ KURS
KORUNY, EURO PROTO ŽATÍM
NEPŘIJÍMAT**

Zdroj dat: ČSÚ, Bloomberg

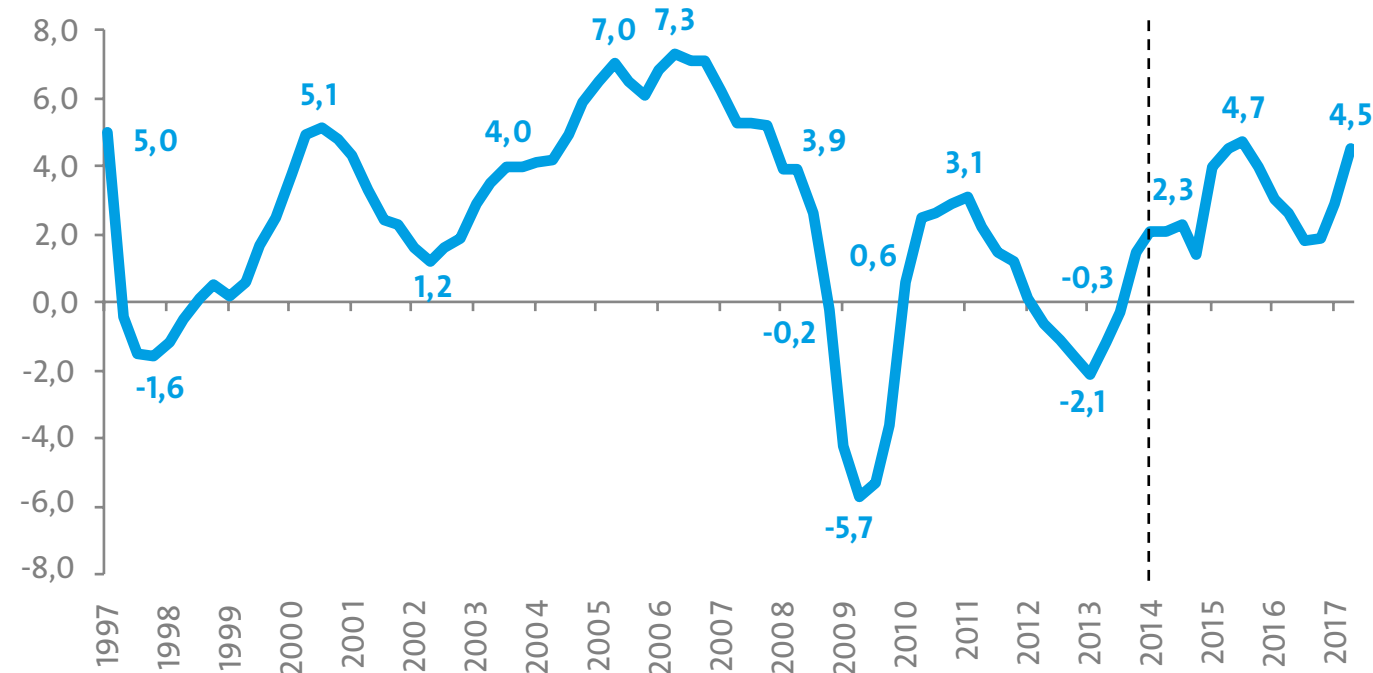
%, průměr EU = 100

VE 2016 BYLA ČR NA 88 % PRŮMĚRNÉ VYSPĚLOSTI EU, LETOS JIŽ NA 90 %

Zdroj dat: Bloomberg

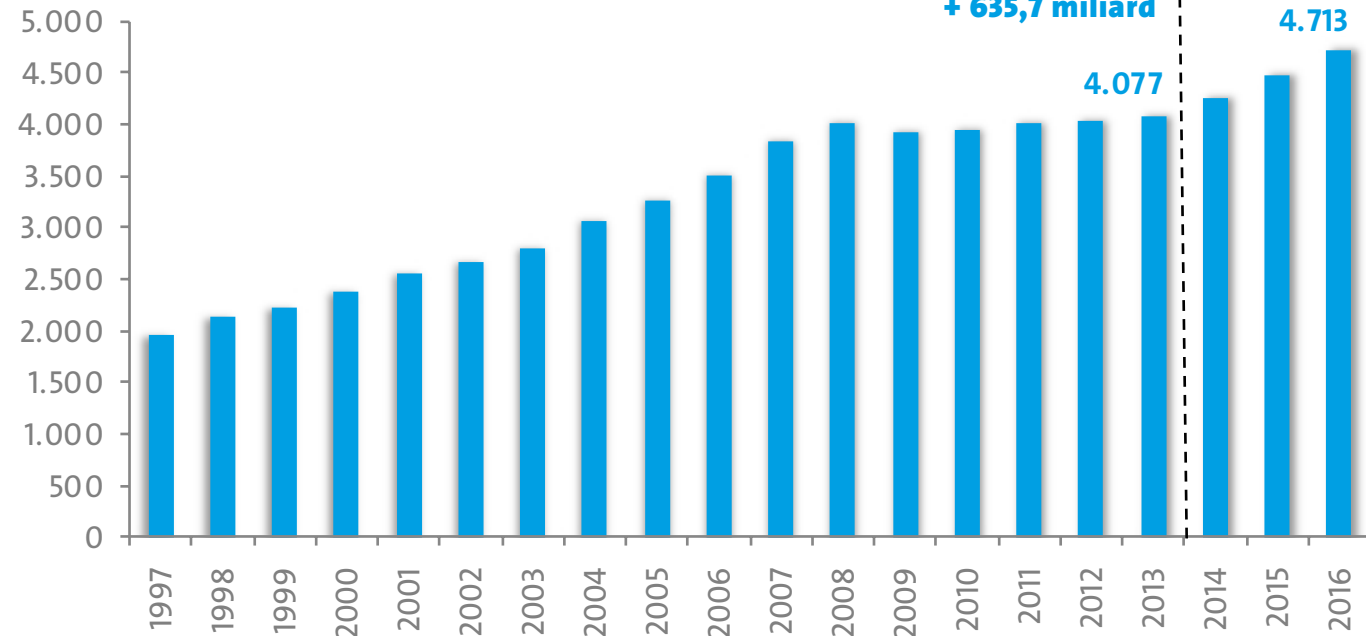
%, stálé ceny

MEZIROČNÍ RŮST HDP ČR: KONEC DVOJITÉ RECESE

Zdroj dat: Bloomberg

v mld., běžné ceny

změna od konce 2013 do konce 2016
+ 635,7 miliard

HDP A JEHO ZMĚNA V MILIARDÁCH

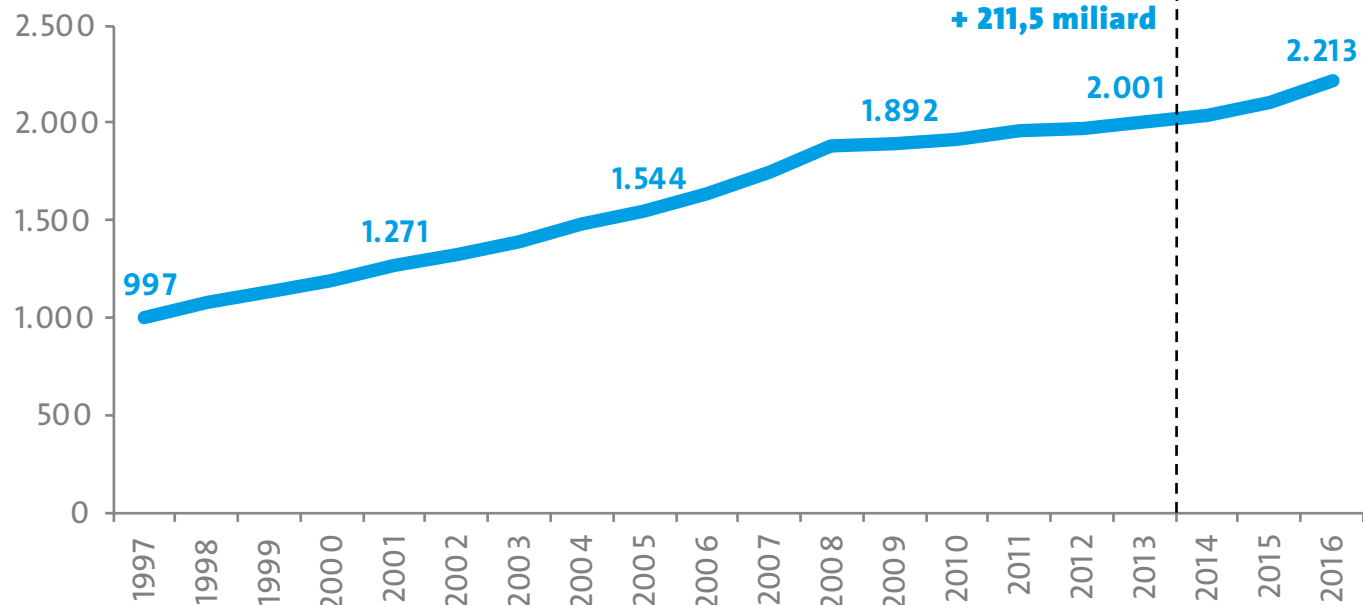
Zdroj dat: ČSÚ

	HDP	=	C	+	I	+	G	+	(E-I)
Běžné ceny	Hrubý domácí produkt	=	Útraty lidí	+	Investice lidí, firem, vlády	+	Vládní nákupy	+	Export-Import
2013–2016	+635,7 miliard	=	211,5 miliard	+	245,8 miliard	+	57,8 miliard	+	120,6 miliard

CO NEJVÍC NAKOPLO HDP? ROZKLÍČOVÁNÍ ZMĚNY HDP 2013–2016

Zdroj dat: ČSÚ

mld. Kč, běžné ceny

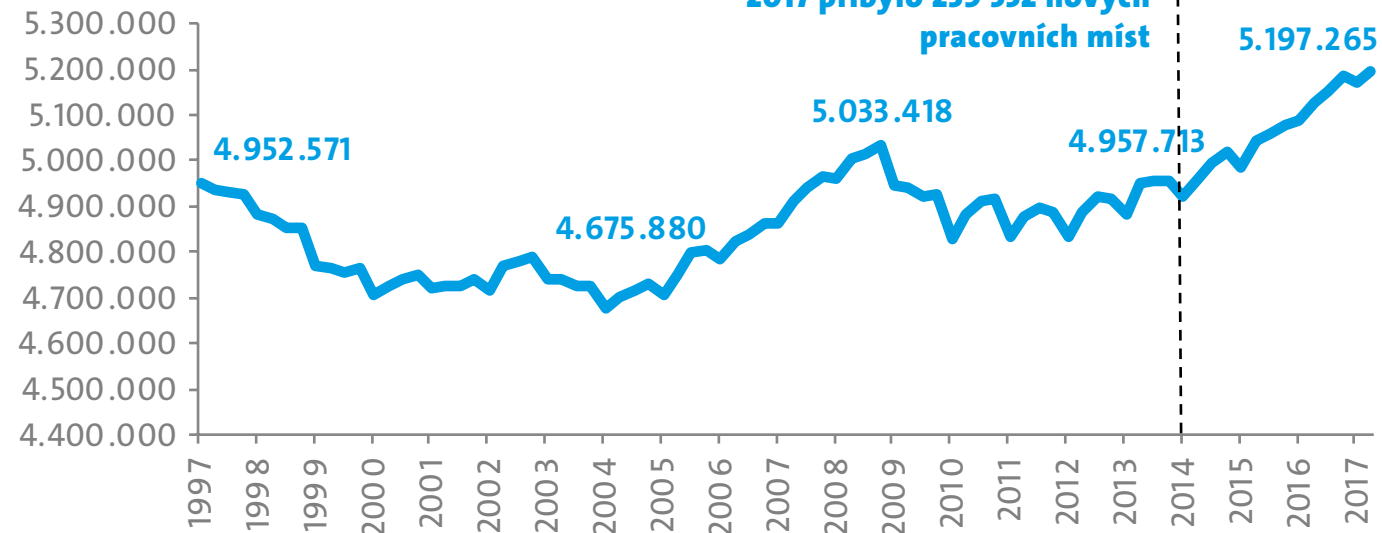

**změna od konce 2013 do konce 2016
+ 211,5 miliard**

O KOLIK VZROSTLA SPOTŘEBA DOMÁCNOSTÍ OD KONCE ROKU 2013

Zdroj dat: ČSÚ

počet zaměstnaných lidí

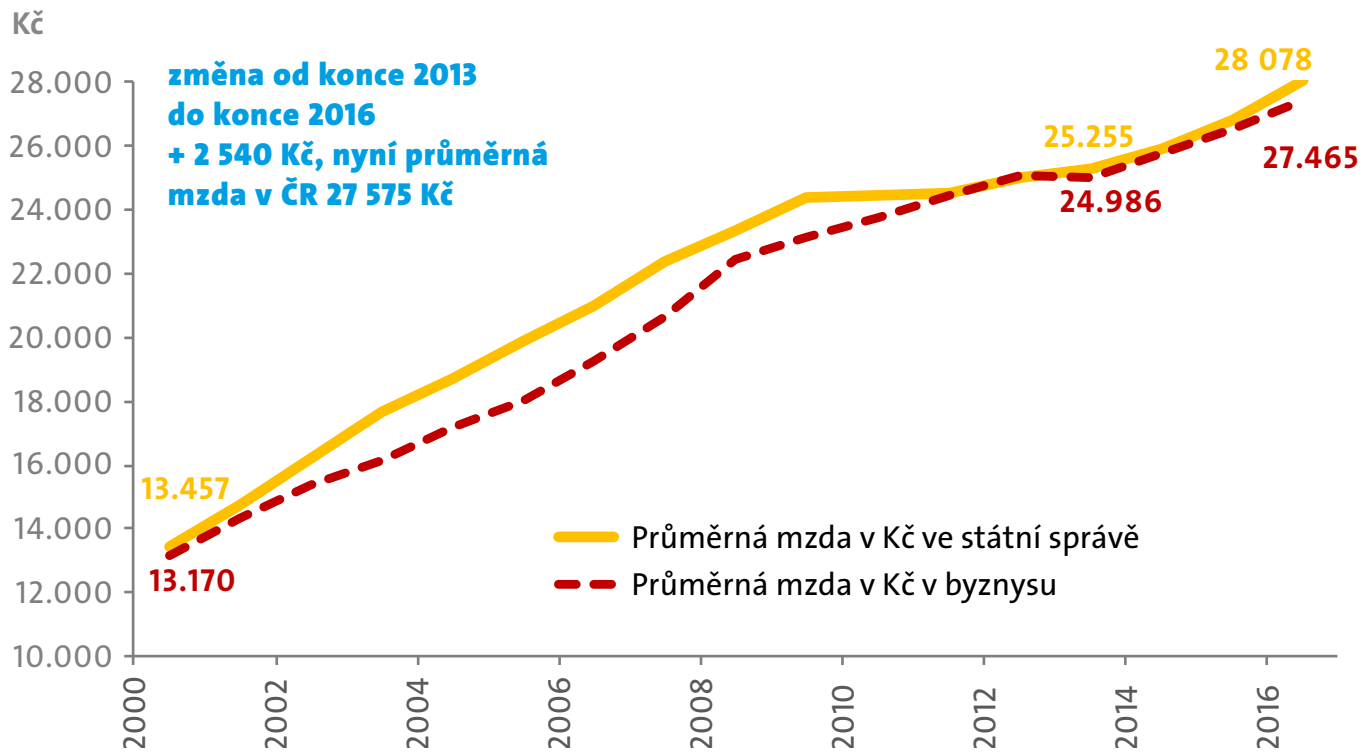

**Od konce 2013 do června
2017 přibylo 239 552 nových
pracovních míst**

**... míra nezaměstnanosti 4Q 2013 6,8 % (metodika ČSÚ)
... míra nezaměstnanosti 2Q 2017 3,0 %**

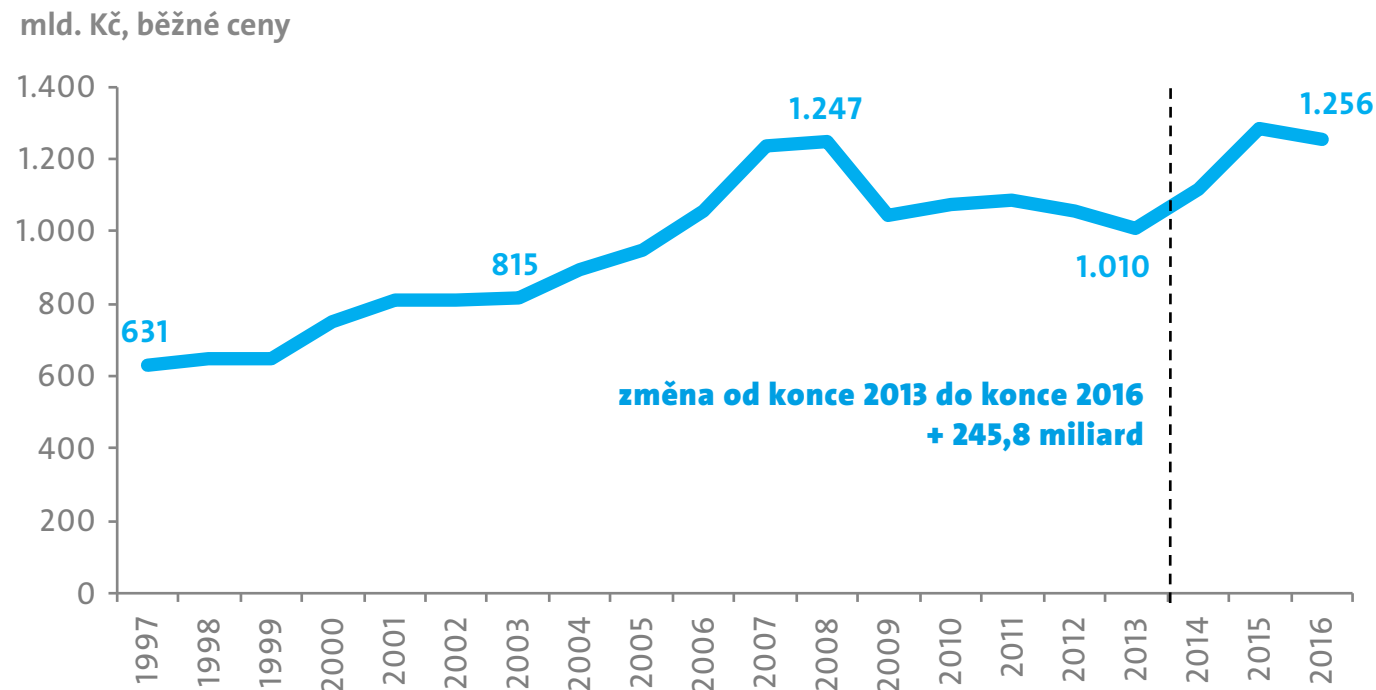
PROČ LIDÉ ZVÝŠILI SPOTŘEBU? DŮVOD 1.: REKORDNÍ ZAMĚSTNANOST

Zdroj dat: ČSÚ

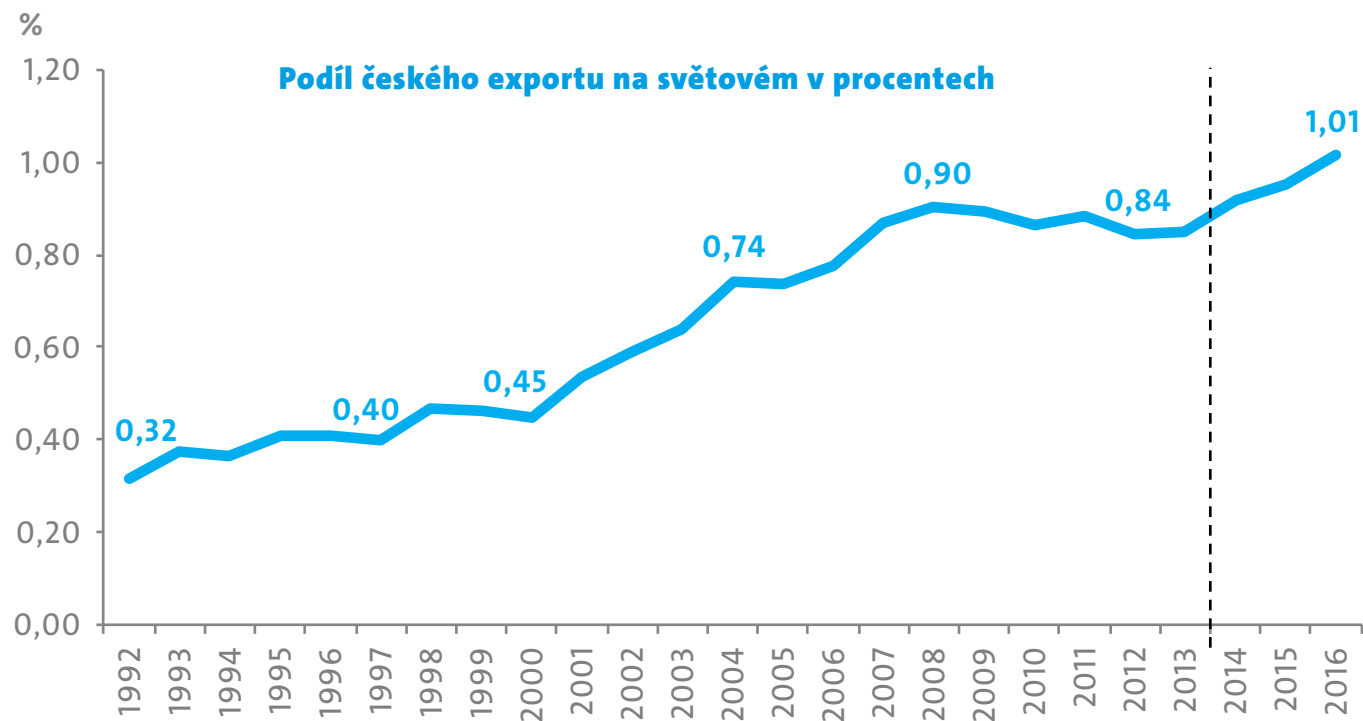
DŮVOD 2.: RŮST MEZD, POZOR ALE V EXPANZI NEJVÍC PŘIDÁVÁ STÁT

Zdroj dat: ČSÚ

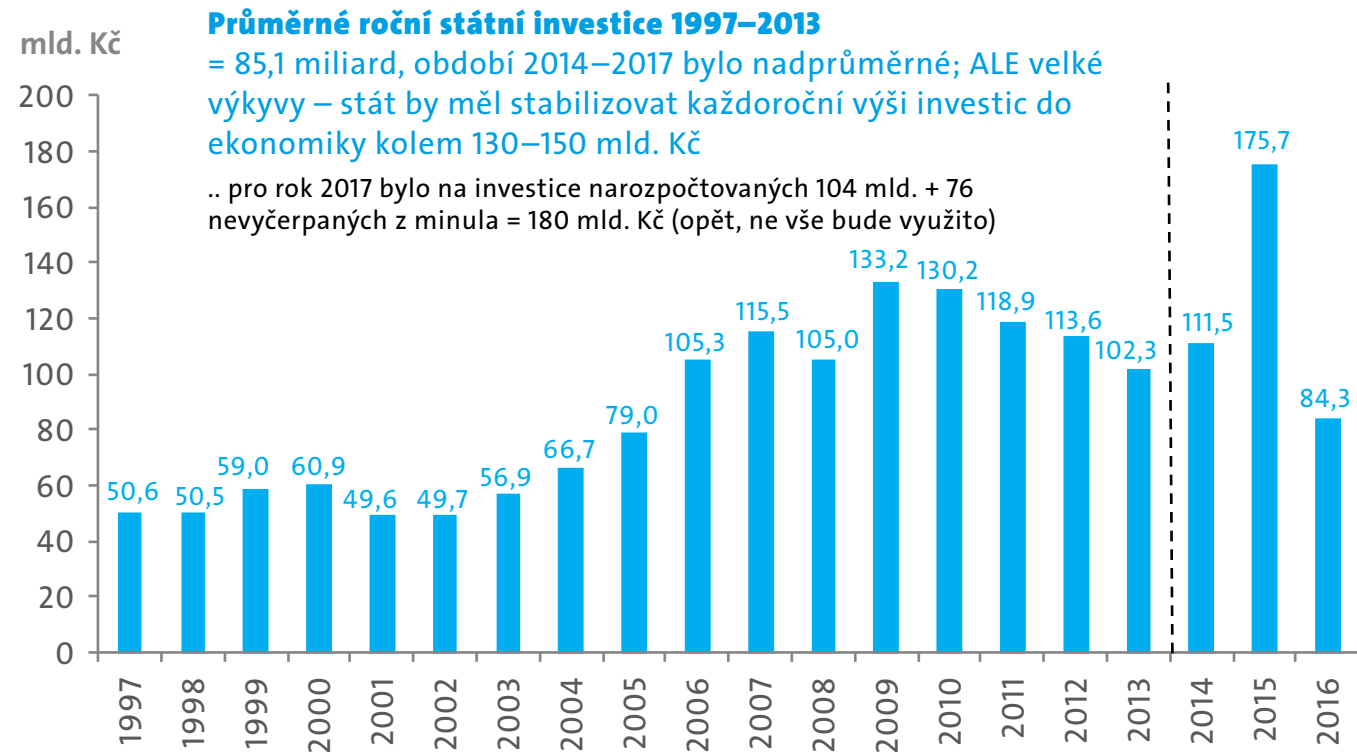

INVESTICE LIDÍ, FIREM A STÁTU – ZÁKLAD EKONOMICKÉHO RŮSTU

Zdroj dat: ČSÚ

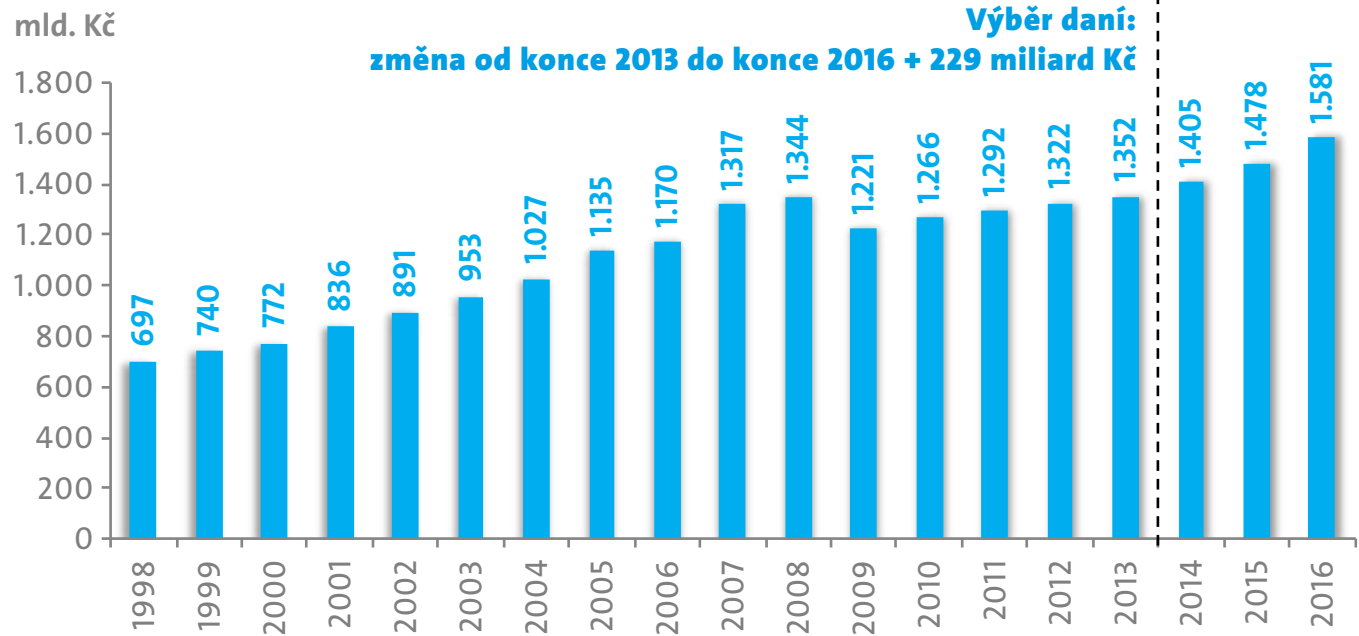

INVESTICE UMOŽNILY FIRMÁM DOBÝT NOVÉ TRHY – TRŽNÍ PODÍL ČR NA SVĚTOVÉM EXPORTU POPRVÉ >1 % Zdroj dat: Bloomberg

STRATEGIE NAPÁLENÍ INVESTIC STÁTU VYŠLA JEN DO 2015, PAK PENÍZE SICE BYLY, CHYBĚLY ALE PŘIPRAVENÉ PROJEKTY
 Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Daňová kvóta, jak stát zatěžuje ekonomiku daněmi, byla ve 2013 stejná jako ve 2016, 34 % HDP.

**POVEDLA SE STRATEGIE
NEZVYŠUJEME DANĚ,
VYBÍRÁME DANĚ**

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

	2013	2016	Změna
Daňové příjmy celkem (včetně pojistného a zdravotního)	1352 mld. Kč	1581,2 mld. Kč	+229,2 mld. Kč
Pojistné na zdravotní pojištění (včetně platby státu)	225,8 mld. Kč	260,5 mld. Kč	+34,7 mld. Kč
Pojistné na sociální zabezpečení	372,2 mld. Kč	428,4 mld. Kč	+56,2 mld. Kč
DPH	308,5 mld. Kč	349,7 mld. Kč	+41,2 mld. Kč
Daň z příjmů fyzických osob	141,6 mld. Kč	172,4 mld. Kč	+30,8 mld. Kč
Daň z příjmů právnických osob	120,7 mld. Kč	164,7 mld. Kč	+44 mld. Kč

**STÁT ZAČAL KONEČNĚ POŘÁDNĚ
VYBÍRAT DANĚ, POMOHL
I EKONOMICKÝ RŮST**

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Na základě dat Českého statistického úřadu a Ministerstva financí ČR lze udělat následující závěr:

Nominální spotřeba lidí a vlády rostla počátek 2016 – polovina 2017 o 5,9 %, což by samo o sobě vyvolalo růst inkasa DPH o 9,7 miliard Kč...

...po očištění od jednorázových vlivů byl růst výběru DPH za dané období o 16,2 miliard Kč.

Závěr: Výběr daní byl cca z 60 % díky lepšímu HDP (díky spotřebě lidí a firm se vybralo 9,7 miliard navíc) a z 40 % díky lepšímu výběru daní (díky kontrolnímu hlášení a EET se vybralo 6,5 miliard navíc).

Kolik uniká na DPH – nejlepší studie z roku 2017 (na datech za 2015):

ČR 2 444 mil. EUR (cca 66 miliard Kč), tedy 16,48 % z možných daňových příjmu z DPH je ukradeno, nepřiznáno, utopeno v šedé ekonomice.

Německo, 22 366 mil EUR, respektive 9,56 %

Slovensko, 2 256 mil EUR, respektive 29,39 %

CELKEM EU 151 408 mil. EUR, respektive 12,77 %

Zdroj: Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report, Evropská komise, 2017.

**DOPAD RŮSTU HDP
NA VÝBĚR DANÍ**

**LEHKÉ JE ZVEDNOUT DANĚ, TĚŽŠÍ
ALE LEPŠÍ JE JE POCTIVĚ VYBÍRAT**

	Skutečnost roku 2013 v tis. Kč	Skutečnost roku 2016 v tis. Kč	Změna mezi 2013–2016
Běžné výdaje (provoz): nákup materiálu, vody, energií, služeb a všeho neinvestičního	45.540.083	47.146.077	3,53 %
			1,61 mld. Kč
Výdaje na platy	178.376.062	204.073.685	14,41 %
			25,7 mld. Kč
Běžné výdaje celkem bez výdajů na platy	837.322.568	885.942.620	5,81 %
			48,62 mld. Kč

	2014	2016	Změna
Počet zaměstnanců státu placených ze státního rozpočtu, učitelé, policie, armáda, úředníci a další... – nejsou zde hlavně doktoři (cca 80 tis) a zaměstnanci krajů a obcí (cca 160 tis)	416 645	422 354	5 709

Nejvíce zaměstnanců přibylo u Ministerstva obrany: 1 911 zaměstnanců – tedy hlavně posílení armády, dále pak policie a učitelé – většina nebyli úředníci.

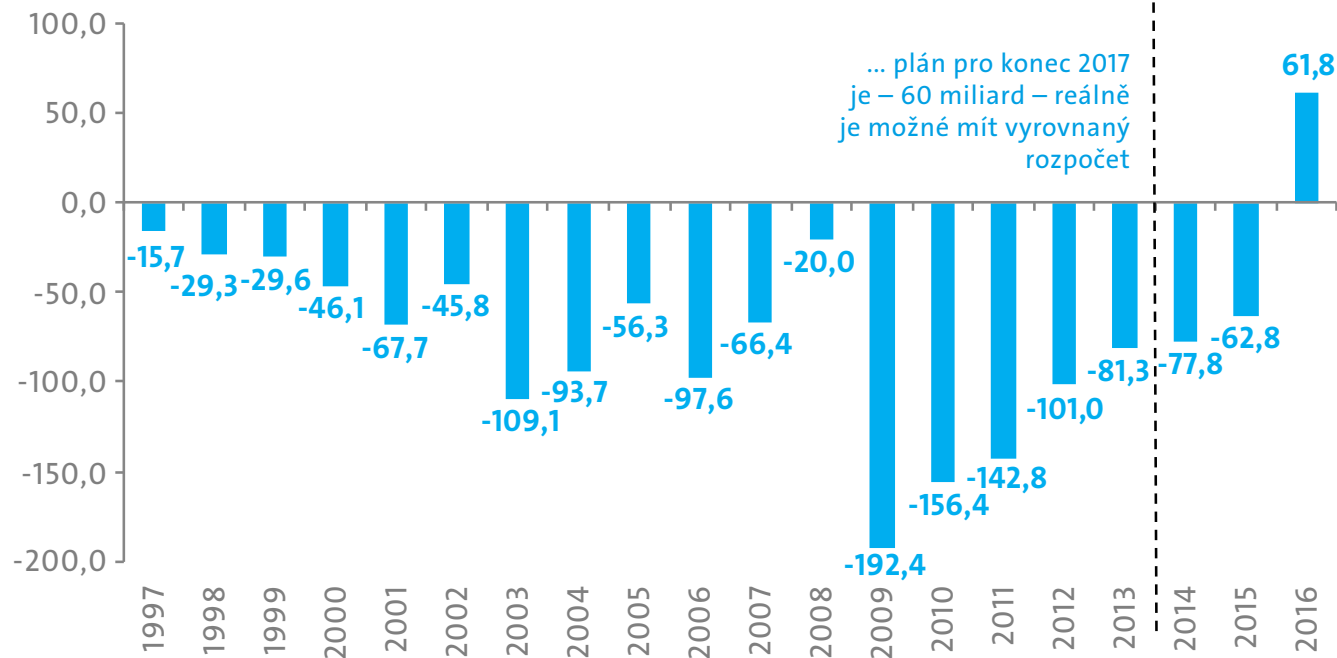
STÁT NEZKROTIL PROVOZNÍ VÝDAJE

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

NÁBOR VE STÁTNÍ SPRÁVĚ

mld. Kč

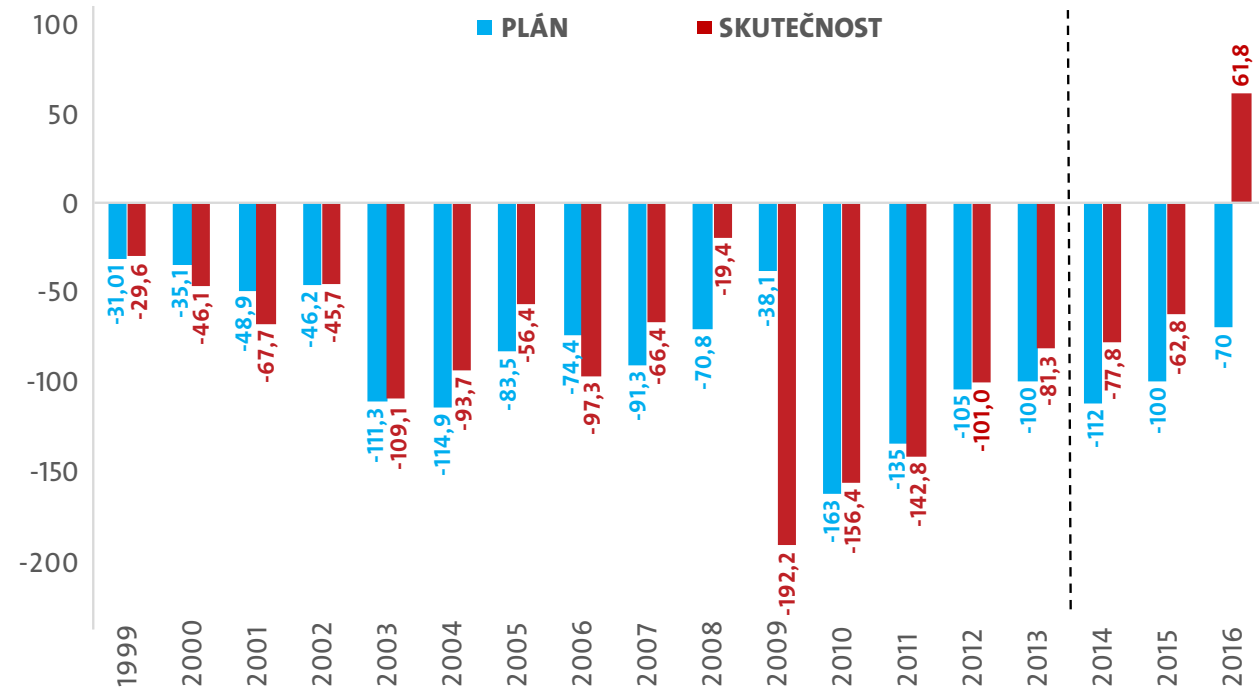
Deficit státního rozpočtu v miliardách Kč

**VYŠLA STRATEGIE SNIŽOVÁNÍ
DEFICITU STÁTNÍHO ROZPOČTU,
KDYŽ EKONOMIKA ROSTE**

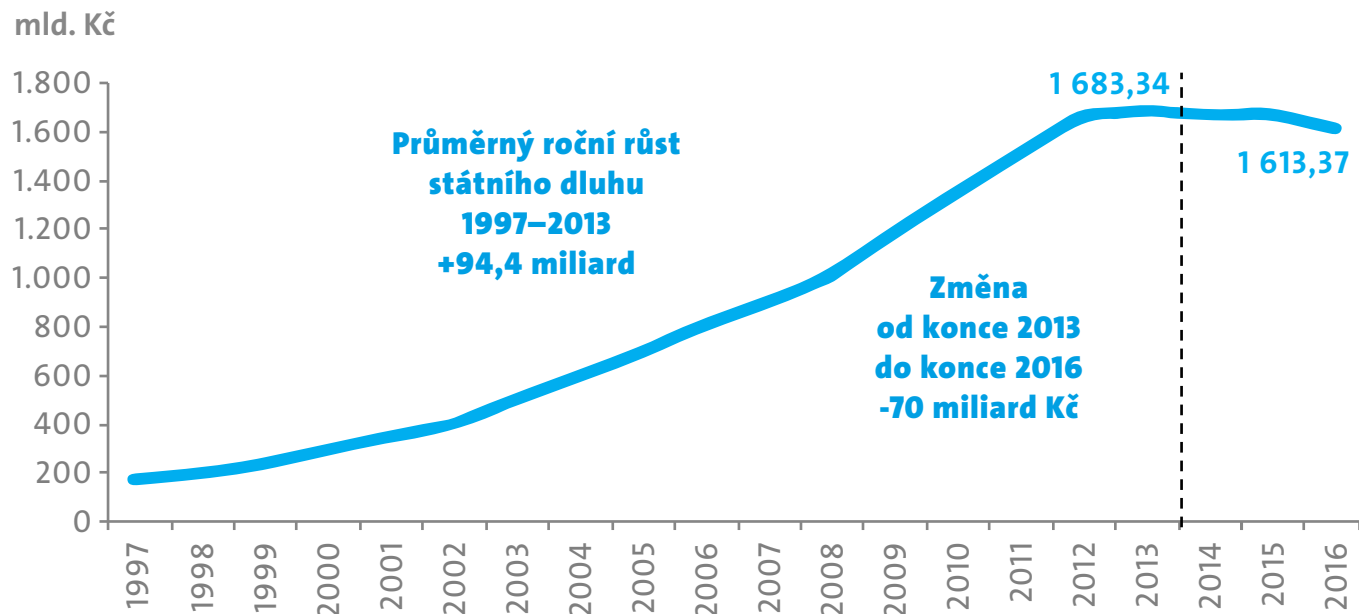
Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

mld. Kč

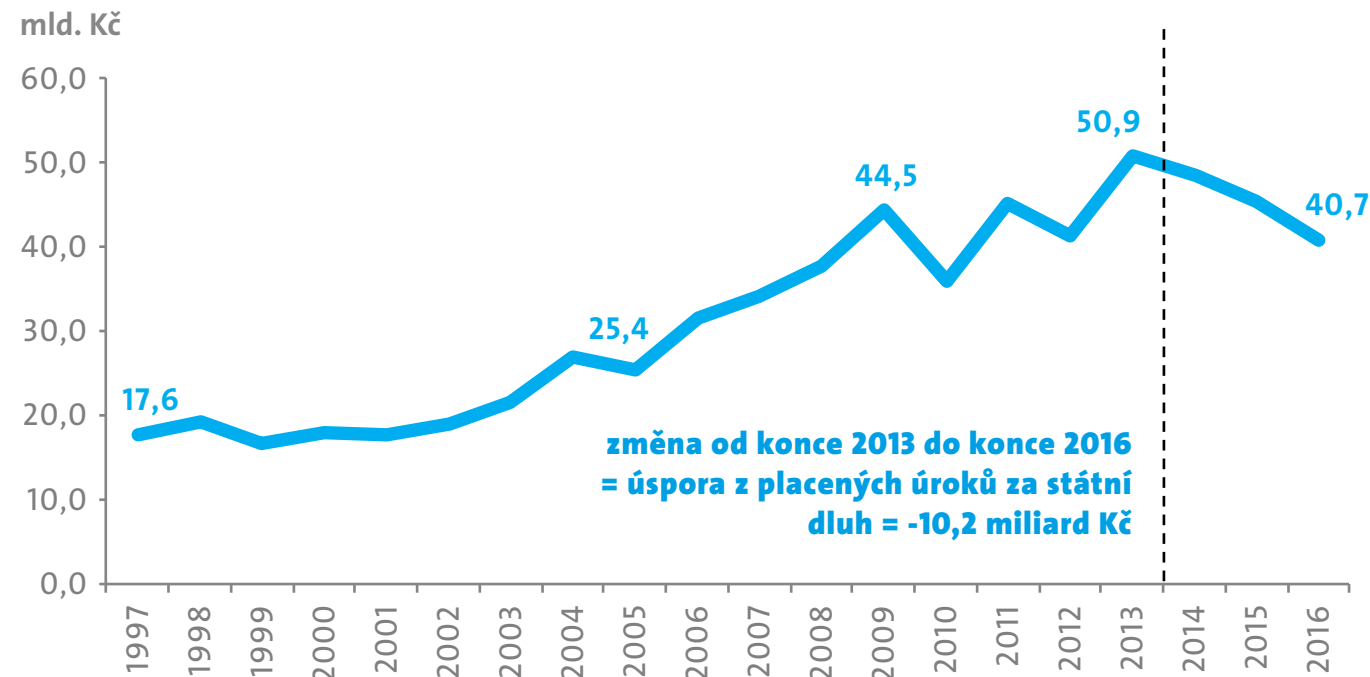
**PROBLÉM JE PLÁNOVÁNÍ: VÝSLEDKY
ROZPOČTU BYLY VÝRAZNĚ MIMO PLÁN,
BYŤ PŘEKVAPILY POZITIVNĚ**

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

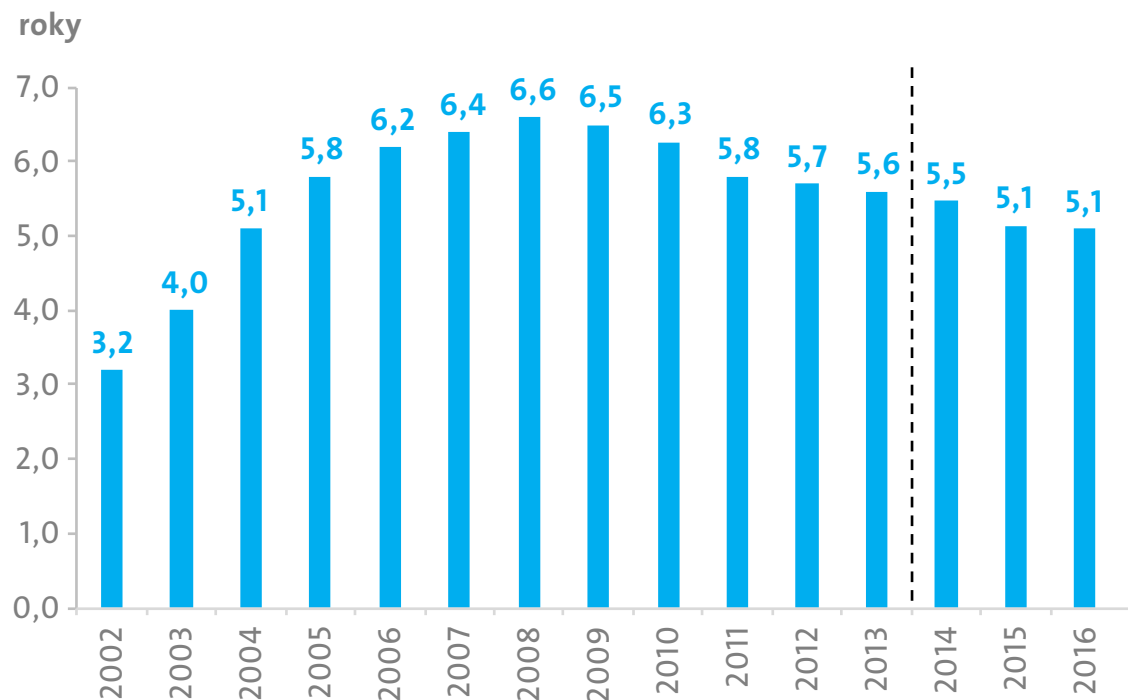
**PERFEKTNĚ VYŠLA
STRATEGIE STABILIZACE
STÁTNÍHO DLUHU**

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

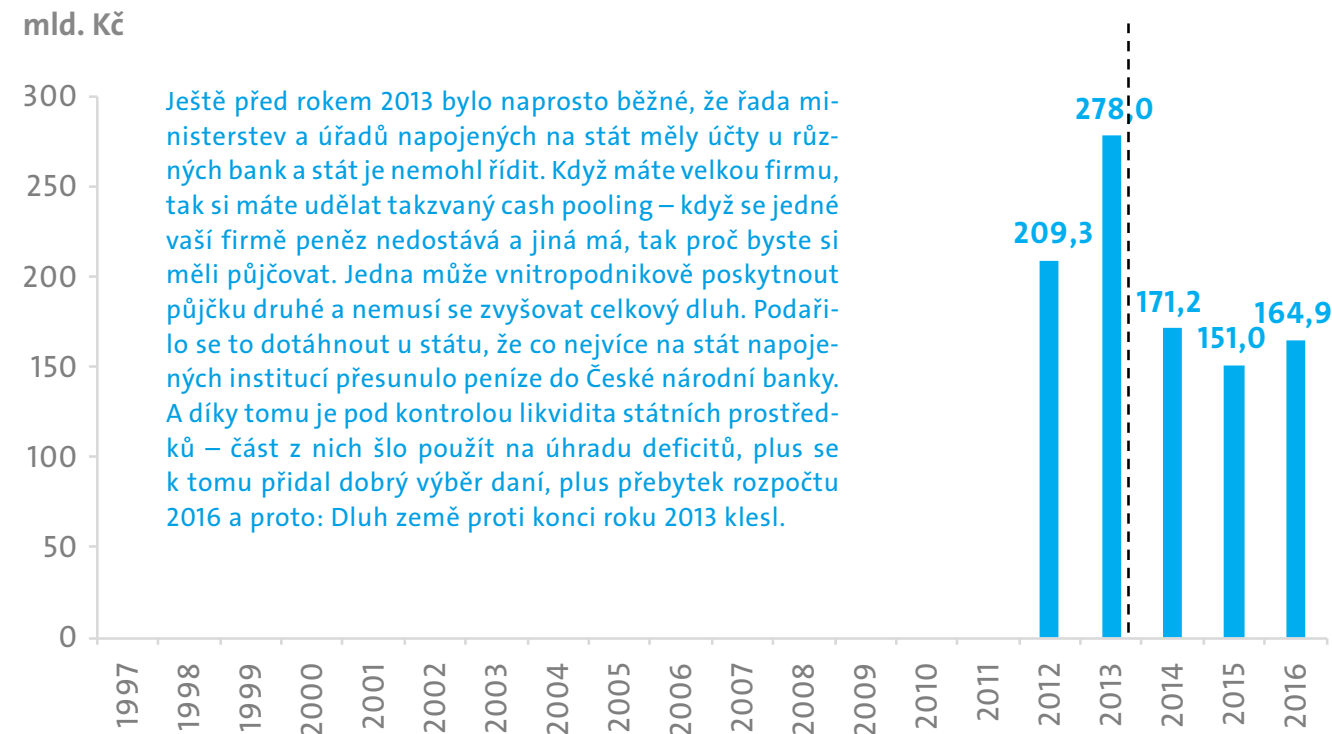
**VYŠLA STRATEGIE SNIŽOVÁNÍ
NÁKLADŮ NA SPRÁVU
STÁTNÍHO DLUHU**

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

PROBLÉM ALE KLESAJÍCÍ SPLATNOST DLUHU – STÁT BY MĚL SPÍŠ NAOPAK VYDÁVAT CO NEJDELSÍ DLUHOPISY

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Ještě před rokem 2013 bylo naprosto běžné, že řada ministerstev a úřadů napojených na stát měly účty u různých bank a stát je nemohl řídit. Když máte velkou firmu, tak si máte udělat takzvaný cash pooling – když se jedné vaší firmě peněz nedostává a jiná má, tak proč byste si měli půjčovat. Jedna může vnitropodnikově poskytnout půjčku druhé a nemusí se zvyšovat celkový dluh. Podařilo se to dotáhnout u státu, že co nejvíce na stát napojených institucí přesunulo peníze do České národní banky. A díky tomu je pod kontrolou likvidita státních prostředků – část z nich šlo použít na úhradu deficitů, plus se k tomu přidal dobrý výběr daní, plus přebytek rozpočtu 2016 a proto: Dluh země proti konci roku 2013 klesl.

PERFEKTNÍ NOVÁ STRATEGIE CASH POOLING: ZŮSTATKY RŮZNÝCH ÚČTŮ STÁTU SOUSTŘEDIT V ČNB

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Tyto instituce mají nyní účty u České národní banky (většina z nich musí, jiné sem mohou převést veškeré bankovní účty):

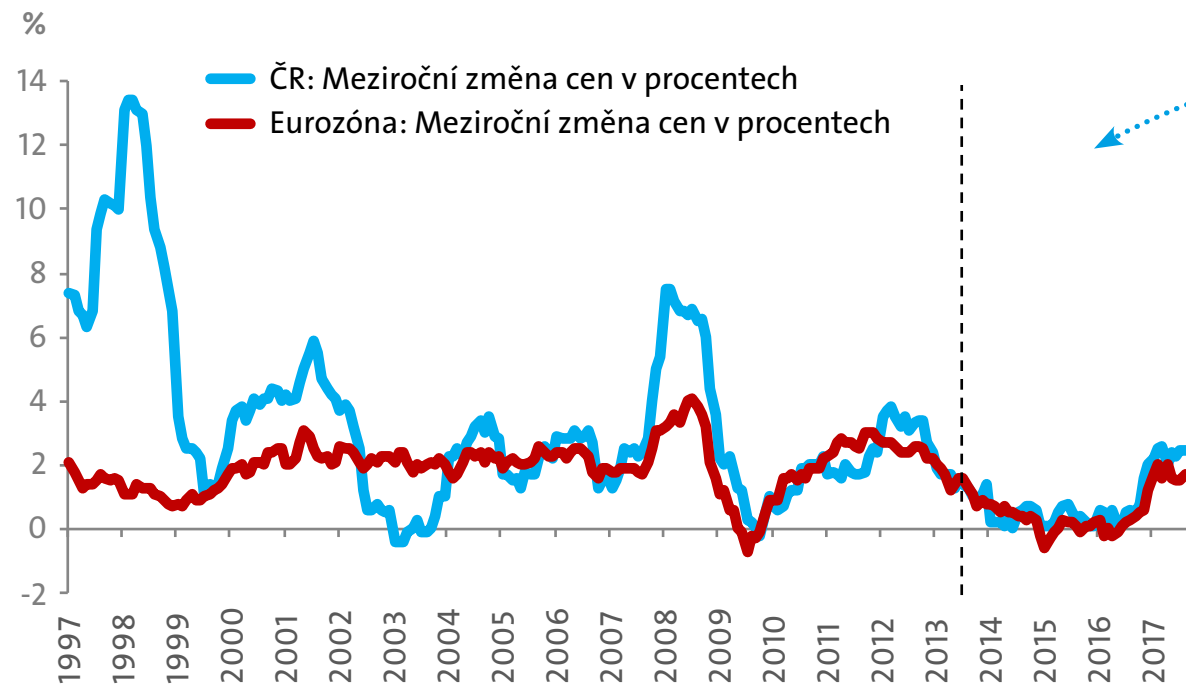
- státní rozpočet
- běžné účty státních finančních aktiv
- běžné účty finančních a celních úřadů
- účet řízení likvidity státní pokladny
- účty rezervních fondů
- privatizační účet bývalého FNM
- státní fondy
- národní fond
- státní příspěvkové organizace
- územně samosprávné celky a dobrovolné svazky obcí
- regionální rady regionů soudržnosti
- veřejné výzkumné instituce
- veřejné vysoké školy
- Správa železniční dopravní cesty
- zdravotní pojišťovny a svazy zdravotních pojišťoven
- účty dalších právnických osob vedených se souhlasem Ministerstva financí

STRATEGIE CASH POOLING: KLIENTI STÁTNÍ POKLADNY

Návrh Aleše Michla na penzijní reformu:

1. **Garantovaný důchod ve výši 8 500 korun** každému občanovi.
2. K tomu navíc bude částka závislá na tom, kolik kdo do systému sociálního pojištění přispíval.
3. K tomu navíc každý si bude moci nově zřídit soukromý/individuální penzijní účet pro své vlastní spoření na penzi. Tenhle účet byste měli elektronicky na mobilu. Soukromě byste si nově mohli spořit nejen do penzijního fondu nebo pojištění jak je to dnes, ale přes další konkurenční produkty bank a soukromých investičních fondů – od spořicích vkladů, přes dluhopisový program, penzijní připojištění, až k akciím nebo fondu se zlatem. Je jedno jaký fond nebo produkt zvolíte, můžete i kombinovat – jen to musí být od společnosti, která má licenci/povolání od České národní banky a ten produkt je u nás zalistován, registrován a hlídán ČNB nebo Ministerstvem financí. Vše by bylo s příspěvkem nebo daňovou výhodou od státu (případně i vašeho zaměstnavatele).

PROMARNĚNÁ PŘÍLEŽITOST: PENZIJNÍ REFORMA

Reálně je inflace ale daleko větší. Česká národní banka ve své poslední analytické zprávě vypočítala, že pokud by se do měření zahrnuli obchody se staršími nemovitostmi, inflace by teď byla kolem 4 %. Statisticy v tom svém výpočtu celý realitní trh obsažený nemají.

Ti, kdo kupují nebo prodávají nemovitosti, ti kdo kupují nebo prodávají firmy nebo řadu dalších věcí reálně narážejí na to, že cena aktiv šla hodně nahoru. Ceny nemovitostí u nás nyní rostou nejvíce v Evropě – meziročně kolem 10–15 %. Průměrný meziroční růst cen bytových nemovitostí v EU je kolem 4,5 %. A nejvíce v Praze – ceny bytů v hlavním městě mezi lety 2000 až 2015 vzrostly o 135 procent. Nahoru šel i trh fúzí a akvizic. Ceny firem za čtyři roky vyrostly odhadem o 20–30 %.

Shrnuto, nyní je na trhu: rekordní množství hotovosti, nejvyšší ceny aktiv v historii, nulové úrokové sazby stimulující domácnost k tomu aby utrácela a když ji to nebude stačit aby si vzala levný úvěr, to samé pro firmy.... Ale podle statistiků máme oficiálně malou dvouapůlprocentní inflaci – takže na papíře je vše v pořádku. Jste taky v klidu, jo?

A JEDEN POSLEDNÍ... RIZIKO BUBLIN

Zdroj dat: Bloomberg

České HDP na hlavu je na 72% úrovni Německa.

Produktivita měřená HDP na odpracované hodiny je na 59% Německa.

Česká mzda je na 30% Německa.

NESOULAD

Němci se stejným počtem odpracovaných hodin zvládnou 1,7 krát větší hodnotu ($100/59=1,7$). Tahle produktivita měřená výkonem zaměstnanců na odpracovanou hodinu musí jít nahoru, potřebujeme k tomu ještě více robotů a ruku v ruce s tím půjdou i mzdy (těch co roboti nepřipraví o práci) a budeme konečně Německo dohánět. Pokud u nás jen porostou mzdy bez produktivity, ztratí export konkurenceschopnost.

NOVÝ MAKRO PROBLÉM – NESOULAD MEZI BOHATSTVÍM ČESKA, MZDAMI A PRODUKTIVITOU.

Aleš Michl

(40)

Externí **poradce ministra financí**. Není členem žádné politické strany.

Spolumajitel **investičního fondu QUANT**.

Od **2006** do **2015** byl **investiční stratég Raiffeisenbank**. V investiční společnosti banky se spolupodílel na správě 12 miliard korun. Třikrát po sobě **oceněný Hospodářskými novinami jako analytik/ekonom roku**. Vystudoval VŠE v Praze, letní univerzitu na London School of Economics a krátce byl na Wharton ve Philadelphii, kde studoval řízení investičního portfolia.

INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

34

Institut pro politiku a společnost vznikl v roce 2014 s účelem formulovat a následně aplikovat liberálně pravicové hodnoty a ideje v českém i mezinárodním prostředí. Svoji činností pomáhá rozvoji vitální občanské společnosti, založené na osobních a ekonomických svobodách zodpovědného jedince. Pro úspěšné plnění svých cílů Institut organizuje veřejná i neveřejná setkání, diskuze, konference a další akce vzdělávacího charakteru. Mimo jiné se zaměřuje na publikační, výzkumnou a analytickou činnost v rámci českého, ale i mezinárodního prostředí. Během jeho fungování se podařilo participovat na mnoha významných projektech do kterých byli zapojeni čeští i zahraniční experti.

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz

+420 602 502 685

**INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST**

INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

4 ROKY POTÉ
MAKROEKONOMICKÉ
ZHODNOCENÍ

Aleš Michl
Externí poradce ministra financí
Říjen 2017

